

ДЪЛГИТЕ ВЪЛНИ НА КОНДРАТИЕВ В ИКОНОМИКАТА НА КИТАЙ ДО 2050 ГОДИНА

KONDRATIEV LONG WAVES IN THE CHINESE ECONOMY TO 2050

Kaloyan Haralampiev¹, Georgi Naidenov²

¹ *Department of Sociology, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Bulgaria, E-mail: k.haralampiev@phls.uni-sofia.bg*

² *Department of Economic Sociology, University of National and World Economy, Bulgaria, E-mail: naidenov@tu-sofia.bg*

Abstract. The dynamics of Chinese economy is considered in terms of three natural indicators. The results are extrapolated until 2050. Kondratiev long waves in the development of Chinese economy are extrapolated until 2050 as well. The long waves of Chinese economy overlap with the long waves of world economy. It is revealed that the troughs of the economic situation of the 2030s and 2040s of both the Chinese and the world economies coincide to a great extent. This poses a serious risk for a world crisis and a world nuclear war. The risk is increased by the fact that this period is also the period of expansion of the American military budget.

Keywords: Kondratiev long waves, dynamics of Chinese economy, world economy dynamics, world economic crisis, risks of a world nuclear war, dynamics of the American military budget

1. Въведение

В края на седемдесетте години на ХХ век в Китай започва успешна трансформация на съветския в корпоративен държавен капитализъм. В резултат на тази трансформация вече близо три десетилетия икономиката на Китай се развива с изключително бързи темпове. Китай вече изпреварва САЩ по експорт и импорт на стоки. Вече изпреварва САЩ и по БВП по паритет на покупателната способност. Все още БВП в абсолютна стойност на Китай е помалък от този на САЩ. И значително по-малък на глава от населението. Но китайската икономика вече е твърдо втората икономика в света и Китай е реален съперник на САЩ за център на световната търговия. Така че несъмнено динамиката на китайската икономика в периода до средата на ХХІ век ще оказва силно влияние върху динамиката на световната икономика.

2. Теоретична основа

В преходни наши изследвания ние сме анализирали рисковете от световна икономическа криза и световна ядрена война концентрирайки вниманието си основно върху икономическото развитие на САЩ [1, 2]. Но в някои от тези изследвания и в други изследвания сме разгледали и икономическото и политическото развитие на Китай като евентуален източник на кризи [3, 4, 5, 6]. Основната ни теза е, че в близките десетилетия икономическото и политическото развитие на Китай съдържа предпоставки за икономическа и политическа криза, тъй като предстои преход от авторитарна към демократична политическа система. Този преход е неизбежен. „Може ли обаче да се счита, че този режим (авторитарен – бел. наша) ще бъде с **безкрайна** дълготрайност, както мислят “левите” идеолози? Категорично не! Аз дълбоко се съмнявам дали ще издържи дори близките четири десетилетия, в което те нямат никакво съмнение. И много се страхувам в близко бъдеще – в рамките на това, или най-много на следващото десетилетие, какво ще става в Китай. Защото, преходът от авторитарна към демократична политическа система в Китай е също толкова неизбежен, колкото беше и за СССР и другите източноевропейски “социалистически” страни. А сътресенията в Китай (дано да са незначителни, но е много вероятно да са сериозни) при този преход ще се отразят **драматично** на целия свят. И това е неизбежно, защото в близко бъдеще в Китай ще завърши индустриализацията. Историческият опит показва, че в страни, където е приключила индустриализацията (тоест поголямата част от работната сила е заета в едрото промишлено производство) естествената форма на политически отношения е **демократичната политическа система**. В Китай преходът към корпоративен държавен капитализъм се извършва **по време** на индустриализацията. Затова се запазва авторитарната политическа система – защото тя е естествена форма на политически отношения навсякъде по света за периода на индустриализация. След като приключи индустриализацията, след като индустрията “всмуче” гигантска многомилionна маса упражняващо ръчен труд селско население – а това ще стане през сегашното, или най-късно, през следващото десетилетие, преходът в Китай към демократична политическа система е неизбежен.“ [7] Този преход може да бъде успешен, тоест без големи политически и икономически катаклизми. Но той може и да бъде неуспешен, тоест да бъде съпътстван с големи политически и икономически катаклизми. Включително и да създаде рисковете от световна война.

Ще проверим това дедуктивно предположение, като изследваме динамиката на китайската икономика и екстраполираме резултатите до 2050 година. Целта ни е да установим каква е динамиката на дългите вълни на Кондратиев до 2050 година и как тези вълни се съотнасят с динамиката на световната икономика. Тоест, искаме да установим кога приблизително

китайската икономика ще се намира на дъното между двете последни последователните вълни на Кондратиев и доколкото това „дъно“ ще е близко, или обратно – далече, от дъното на прехода от първата към втората дълги вълни на Кондратиев в сегашния период на еволюцията на световния пазар. Защото ако дъното на китайската икономика е близко с дъното на световната икономика, това ще се отрази катастрофално, ще предизвика световна икономическа криза. Ще създаде сериозни предпоставки за световна ядрена война.

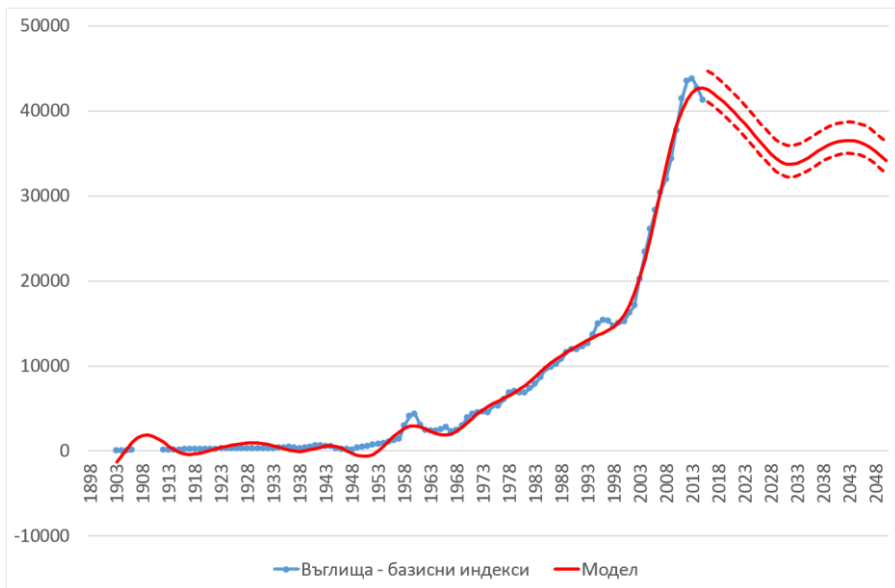
Подчертаваме – „предпоставки“, а не „причина“. Причината за приближаващата ядрена война е нежеланието на американския англосаксонски и американски еврейски елити да решат битката си с ханския и британския еврейски елити относно преместването на центъра на световната търговия от САЩ в Китай чрез конкуренция, преговори и по законите на международното право. А предпочитат тази битка да се реши чрез световна ядрена война. Досега преместването на центъра на световния пазар винаги става чрез световни войни. Които се провеждат през първата половина на всеки век.¹

Най-напред чрез бейсовски спектрален анализ изследваме дългите вълни на Кондратиев по три натурални икономически показателя – добив на въглища, производство на чугун и на стомана. След това екстраполираме динамиката на тези показатели до 2050 година. Накрая наслагваме дългите вълни на Кондратиев върху динамиката на световната икономика.

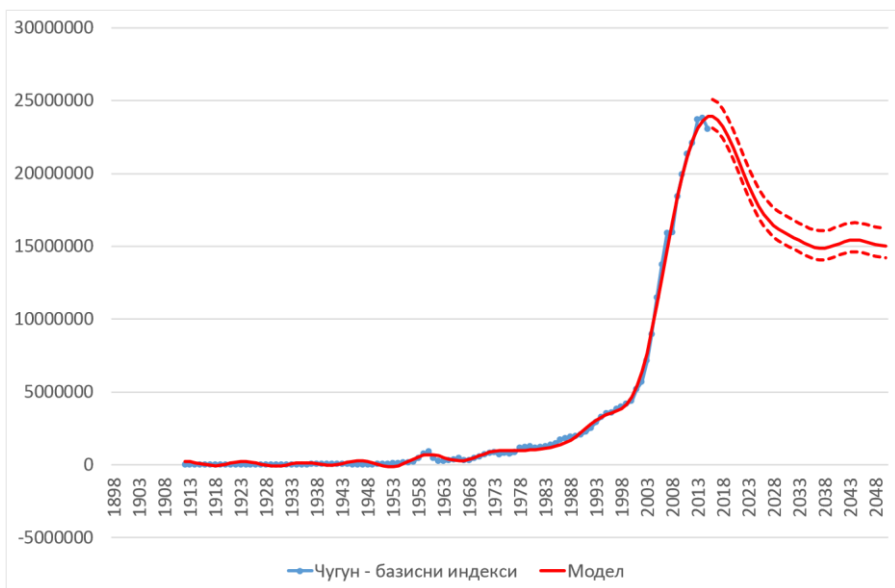
3. Динамика на натуралните показатели

Динамиката на трите натурални показателя показва, че през последните три десетилетия на първата половина на XXI век китайската икономика „свива“ добивната си индустрия. Това „свиване“ е доказателство, че ресурсите за екстензивно развитие се изчерпват. И че очакваните от нас политически и икономически катаклизми приближават. В България ресурсите за екстензивно развитие се изчерпиха в средата на 70-те години. В края на 80-те години се извърши преход от авторитарна към плуралистична политическа система. Този „преход“ се отрази катастрофално на българската икономика. В близките десетилетия „преход“ ще има и в Китай. Вече казахме – напълно възможно е това да стане без големи катаклизми. Но вероятност за такива има.

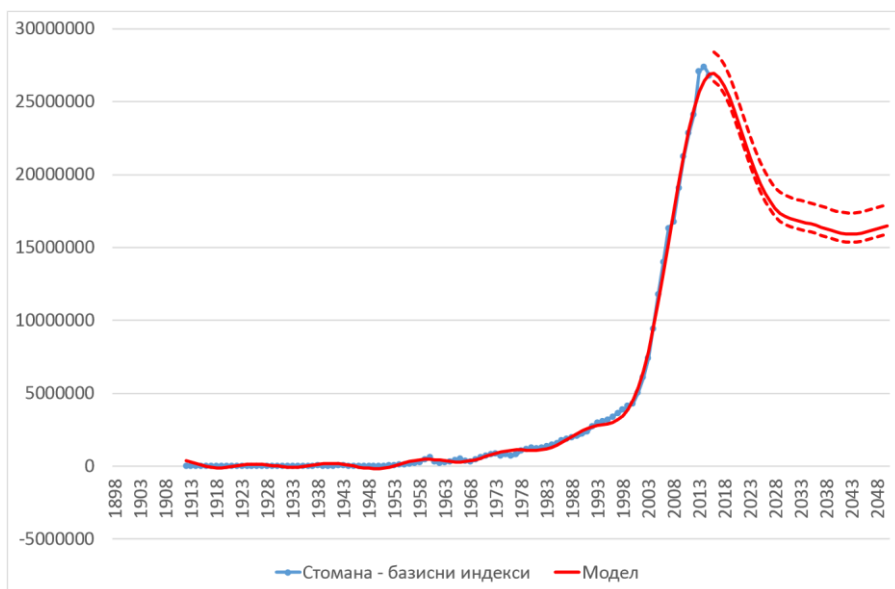
¹ Дъното на прехода между първата към втората дълги вълни на Кондратиев във всеки цикъл на еволюцията на световния пазар след индустриалната революция е през първата половина на всеки век. Именно това е периода на преместване на центъра на световната търговия.

Фиг. 1. Добив на въглища в Китай до 2050 година

Фиг. 2. Производство на чугун в Китай до 2050 година

Фиг. 3. Производство на стомана в Китай до 2050 година

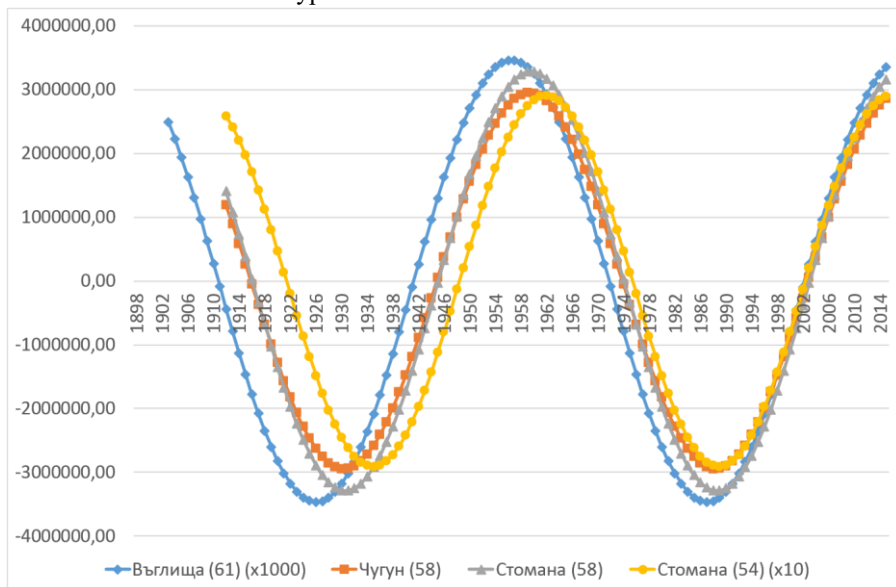
4. Дългите вълни на Кондратиев

Динамиката на дългите вълни на Кондратиев в китайската икономика и „наслагването“ им върху дългите вълни на световната икономика показва следното:

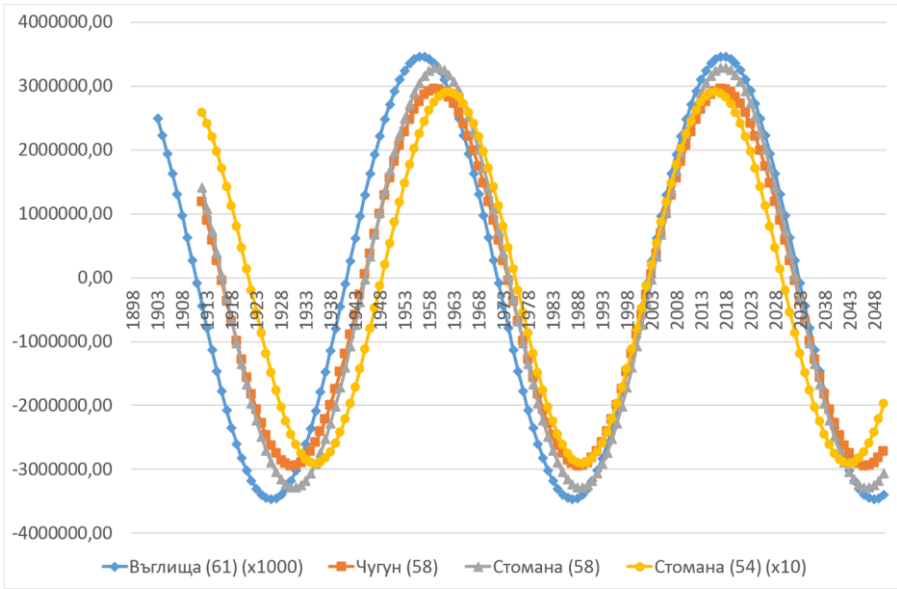
а) Понастоящем има висока степен на синхронизация в динамиката на трите натурални показателя;²

² Дълги години използвах периодизацията на дългите вълни на Кондратиев за световната икономика според В. Пантин. Но нашите изследвания на съкращаването на дългите вълни на световната конюнктура в монографията „Дългите вълни на Кондратиев при „социализма“ (стр. 180-203) показва, че съкращаването на дългите вълни не е толкова голямо, каквито са неговите предположение. Ето защо в това изследване използвам периодизация на динамиката на световната конюнктура без съкращаване на дългите вълни.

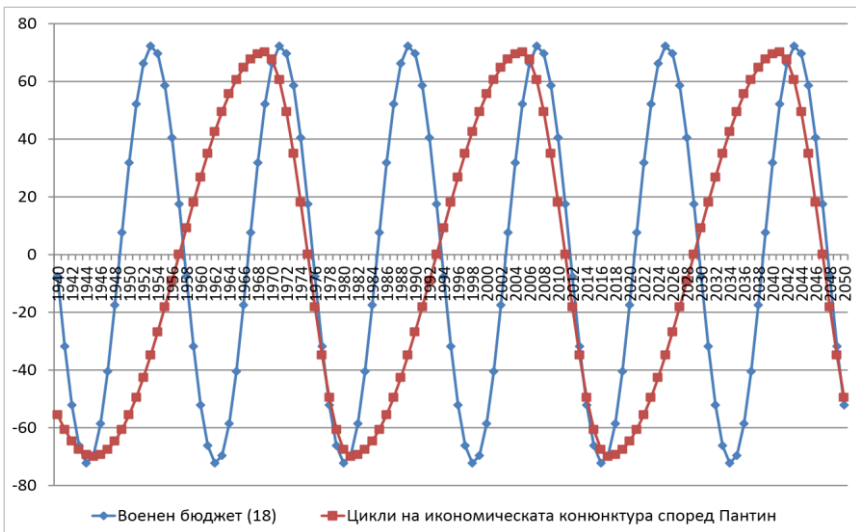
б) „Дъното“ в динамиката на тези натурални показателя през първата половина на ХХІ век е в последните петнайсет години на този период. Този период съвпада с възходящата вълна на американския военен бюджет: 20352043 година. Тоест, става наслагване на два рискови фактора – възходящата фаза на американския военен бюджет и „дъното“ в икономическата конюнктира на китайската икономика.

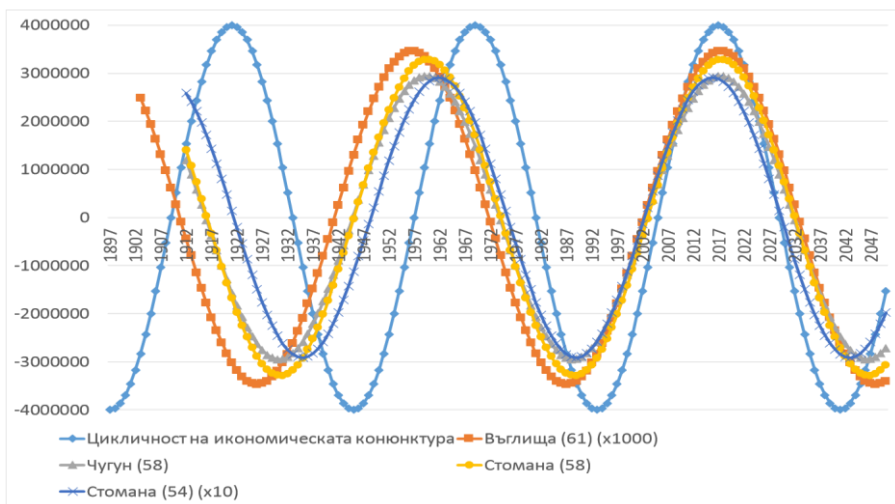
Фиг. 4. Дълги вълни на Кондратиев за трите натурални показателя

Фиг. 5. Дълги вълни на Кондратиев за трите натурални показателя до 2050 година

Фиг. 6. Осемнадесет годишен цикъл на американския военен бюджет и цикъла на икономическата конюнктура според Владимир Пантин

Фиг. 7. Дълги вълни на Кондратиев за трите натурални показателя до 2050 година и цикъла на икономическата конюнктура

5. Заключение

Наслагването на дългите вълни на Кондратиев в развитието на китайската икономика върху динамиката на световната икономика показва две неща:

Първо, че в продължение на около един век китайската икономика се развива асинхронно спрямо световната икономика. Причина за това е, че въпреки въвличеността в световната икономика през XIX век в качеството на полуколония, китайската икономика има все още слабо развито разделение на труда и значителна степен на автархия (втората половина на XIX и първата половина на XX век). Това се променя през втората половина на XX век. Но в началото с бавни темпове. Сериозният „скок“ в развитието на китайската икономика започва в края на 70-те години на века с реформите на Дън Сяо Пин. Вижда се, че в резултат на тези реформи започва постепенно синхронизиране на динамиката на китайската икономика с динамиката на световната икономика. Второ, това синхронизиране, обаче има и своята отрицателна страна. Последните петнайсетина години на първата половина на XXI век са дъно както на китайската икономика, така и на световната икономика. Тоест, наслагва се още един рисков фактор за световна икономическа криза и за световна ядрена война. С други думи, ако световната ядрена война не избухне в периода 2017-2025 година, то вероятността да избухне в края на първата половина на XXI век става много голяма. В този случай икономическата

динамика на Китай е допълнителен фактор, увеличаващ рисковете от световна икономическа криза и световна ядрена война.

Литература

1. NAYDENOV, G., HARALAMPIEV, K. Globalnata vlast – riskove za blizkoto badeshte. Ikonomicheski i sotsialni alternativni, 2/2012, 111-129 p.
2. NAYDENOV, G., HARALAMPIEV, K. Lokalni i globalni riskovi faktori za razvitiето na Balgariya i sveta prez vtoroto desetiletie na XXI vek. Godishnik na UNSS 2015, Sofiya: Izdatelski kompleks – UNSS, 2015, 49-98 p.
3. NAYDENOV, G. “Lyavata” ideologema za uspeshnata transformatsiya na “sotsializma” v Kitay. Novo vreme, 6/2011, 75-85 p.
4. HARALAMPIEV, K., NAYDENOV, G. Sakrashtavat li se dalgite valni na Kondratiev? Sluchayat Kitay i Velikobritaniya. Yubileyna nauchna konferentsiya „Statistika, informatsionni tehnologii i komunikatsii”. Sofiya: Izdatelski kompleks – UNSS, 2012, 145-153 p.
5. NAYDENOV, G., HARALAMPIEV, K. Prognoziranje na krizi – ikonomicheskata dinamika na Kitay i „svetlite perspektivi”, Chetvarta mezhdunarodna nauchna konferentsiya „Obshtestvo na znaniето”. Nesebar, 2011
6. NAYDENOV, G., HARALAMPIEV, K. Dinamika na eksploatsiyata v Kitay i Indiya prez poslednite desetiletiya – sravnitelен analiz. Yubileyna konferentsiya posvetena na 40 godini ot sazdavane na katedra „Ikonomicheska sotsiologiya“, 2016
7. NAYDENOV, G. “Lyavata” ideologema za uspeshnata transformatsiya na “sotsializma” v Kitay. Novo vreme, 6/2011, 80-81 p.